

सहकारी संस्थाच्या कामकाजाचे मुल्यमापन
करुन कामकाजात सुधारणा करण्याच्या दृष्टीने
उपाययोजना सुचविण्यासाठी समिती गठित
करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय, क्रमांक:-संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.१६७/२४ स
मंत्रालय, विस्तार, मुंबई - ४०००३२
दिनांक:- ११ सप्टेंबर, २०१७

प्रस्तावना:-

राज्यात सुमारे २ लाख सहकारी संस्था कार्यरत असून या संस्थांची सभासद संख्या सुमार ५.५ कोटी आहे. सहकार क्षेत्रातील प्रामुख्याने विविध कार्यकारी सहकारी संस्था, जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका, सहकारी साखर कारखाने, सहकारी सुत गिरण्या, यंत्रमाग सहकारी संस्था, सहकारी कृषि पणन व प्रक्रिया संस्था, मध्यवर्ती सहकारी ग्राहक संस्था, नागरी/ग्रामीण बिगर शेती सहकारी पत संस्था, सहकारी दुध उत्पादक संघ, औद्योगिक सहकारी संस्था इत्यादी संस्थांचे राज्यातील ग्रामीण अर्थव्यवस्थेत अत्यंत महत्वाचे योगदान आहे.

राज्यातील सर्व सहकारी संस्थांचे कामकाज महाराष्ट्र राज्य सहकारी संस्था अधिनियम १९६०, नियम १९६१, संस्थेचे मान्य उपविधी, नाबार्डच्या मार्गदर्शक सुचना व शासनाच्या धोरणात्मक निर्णयास अधिन राहून करणे अपेक्षित आहे. तथापि, काही संस्थांनी सहकार कायदा, नियम, उपविधीतील तरतुदी व शासनाच्या धोरणात्मक निर्णयांचे उल्लंघन करुन निर्णय घेतल्यामुळे अशा संस्था आर्थिक अडचणीत आल्याचे निदर्शनास आले आहे. याबाबत काही प्रमुख सहकारी संस्थांच्या वर्गाचा सखोल अभ्यास करुन या संस्थांच्या कामकाजाचे योग्य मुल्यमापन करणे व त्यामध्ये गुणात्मक सुधारणा करण्याची उपाययोजना करणे आवश्यक आहे. यासाठी सविस्तर अभ्यास करुन उपाययोजना सुचविण्यासाठी समिती गठित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

महाराष्ट्र राज्य सहकारी पणन महासंघ मर्या. मुंबई ही राज्यातील पणन सहकारी संस्थाची शिखर संस्था असून, सहकारी कृषि पणन व प्रक्रिया संस्था पणन महासंघाच्या सभासद आहेत. तसेच महाराष्ट्र राज्य सहकारी ग्राहक महासंघ मर्या. मुंबई ही राज्यातील ग्राहक सहकारी संस्थाची शिखर संस्था असून सहकारी ग्राहक संस्था/संघ हे ग्राहक महासंघाचे सभासद आहेत. पणन महासंघ व ग्राहक महासंघाच्या सभासद संस्थांच्या कामकाजाचे मुल्यमापन करुन

कामकाजात सुधारणा करण्याच्या दृष्टीने उपाययोजना सुचविण्यासाठी खालीलप्रमाणे समित्या गठित करण्यात येत आहेत:-

समिती अ

सहकारी कृषि पणन व प्रक्रिया संस्था

१. डॉ.आनंद जोगदंड, पणन संचालक, पुणे	- अध्यक्ष
२. श्रीम.ज्योती लाटकर	- सदस्य
३. श्री.बी.एस.जाधव	- सदस्य
४. श्री.अरुण काकडे	- सदस्य सचिव

समिती ब

सहकारी ग्राहक संस्था/संघ

१. श्री.चंद्रकांत कर्डक, व्यवस्थापकीय संचालक, ग्राहक महासंघ, मुंबई	- अध्यक्ष
२. श्री.ए.एल.घोलकर	- सदस्य
३. श्री.दिलीप उडाण	- सदस्य
४. श्री.बिभीषण लावंड	- सदस्य सचिव

२. सदर समिती “अ” व “ब” यांनी सोबतच्या परिशिष्टात नमूद केलेल्या मुद्द्यांच्या आधारे आपला अहवाल ६० दिवसांत शासनास सादर करावा.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०९११११२८०६१९०२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने,

(सुनंदा मो.घडयाळे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

प्रति,

१. मा. मंत्री (सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
२. मा. राज्यमंत्री (पणन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. प्रधान सचिव (पणन)यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई

४. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य पणन महासंघ, मुंबई
५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य ग्राहक महासंघ, मुंबई
६. सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
७. पणन संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
८. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषी पणन मंडळ, पुणे
९. सर्व विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था
१०. सर्व जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था
११. सर्व सहाय्यक उपनिबंधक, सहकारी संस्था
१२. महालेखापाल, महाराष्ट्र-१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता / लेखापरिक्षा), मुंबई/नागपूर,
१३. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
१४. श्रीम.ज्योती लाटकर, विभागीय सहनिबंधक, सहकारी संस्था, कोकण विभाग
१५. श्री.बी.एस.जाधव, सहसंचालक (पणन), पणन संचालनालय, पुणे
१६. श्री.अरुण काकडे, जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, कोल्हापूर
१७. श्री.ए.एल.घोलकर, सहसंचालक (पणन), पणन संचालनालय, पुणे
१८. श्री.दिलीप उडाण, उपनिबंधक, सहकार आयुक्तालय, पुणे
१९. श्री.बिभीषण लावंड, जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था
२०. वित्त विभाग, व्यय-२/अर्थसंकल्प-११, मंत्रालय, मुंबई-३२
२१. कार्यासन अधिकारी, १७ स, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
२२. निवड नस्ती २४ स, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

शासन निर्णय, क्रमांक:-संकीर्ण -२०१७/प्र.क्र.१६७/२४ स, दिनांक:- ११ सप्टेंबर, २०१७ सोबतचे
परिशिष्ट

- I. संस्था स्थापन करण्याचा उद्देश, उद्देशाची पूर्तता कितपत झाली आहे?
- II. संस्थांचे उद्देश साध्य करण्यात आलेल्या अडी-अडचणी व त्या सोडविण्यासाठी करावयाची उपाययोजना
- III. संस्थांना दिलेले शासकीय अर्थसहाय्य, त्याचा विनियोग व आतापर्यंत झालेली वसुली
- IV. संस्थांनी केलेले उल्लेखनीय कामकाज
- V. सभासदांच्या आर्थिक उन्नतीत संस्थेचे योगदान
- VI. संस्थांमुळे झालेली रोजगार निर्मिती
- VII. संस्थांच्या कामकाजात आढळून आलेल्या त्रुटी, अनियमितता व गैरव्यवहार
- VIII. अनियमितता व गैरव्यवहार प्रकरणी विभागाने केलेली कारवाई
- IX. अवसायनात गेलेल्या संस्थांचे पुनर्जीवन करण्यासाठी उपाययोजना
- X. संस्थांच्या कामकाजात गुणात्मक वाढ होण्यासाठी करावयाच्या उपाययोजना
- XI. सहकार चळवळीच्या व्यापक हिताच्यादृष्टीने शासन स्तरावर करावयाचे धोरणात्मक निर्णय